

No: 2017/05**Tarih:** 04.01.2017

Konu: Çalışanların işverenleri aracılığıyla otomatik katılım kapsamında bireysel emeklilik planına dâhil edilmelerine ilişkin usul ve esaslar, 2 Ocak 2017 tarih ve 29936 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile belirlenmiştir.

Özet: 6740 sayılı Kanun¹ ile Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu’na "Çalışanların otomatik olarak bir emeklilik planına dâhil edilmesi" başlıklı ek 2. madde ile geçici 2. madde eklenmiştir. Bu düzenlemeler 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

6740 sayılı Kanun² ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu’na "Çalışanların otomatik olarak bir emeklilik planına dâhil edilmesi" başlıklı ek 2. madde ile geçici 2. madde eklenmiştir. Bu düzenlemeler 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Bu nedenle, bu yazımızda çalışanların işverenleri aracılığıyla otomatik katılım kapsamında bireysel emeklilik planına dâhil edilmelerine (Otomatik BES) ilişkin uygulamaya kısaca değineceğiz.

Çalışanların işverenleri aracılığıyla otomatik katılım kapsamında bireysel emeklilik planına dâhil edilmelerine ilişkin usul ve esaslar, 2 Ocak 2017 tarih ve 29936 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile belirlenmiştir. Söz konusu Yönetmelikte çalışanların işverenleri aracılığıyla otomatik olarak emeklilik planına dahil edilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiş olup, ana hatları ile aşağıda yer almaktadır.

İşverenin kapsama alınma tarihi itibarıyla çalışmakta olan ve 45 yaşını doldurmamış Türk vatandaşları ile doğumla Türk vatandaşı olup, çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunlarla birlikte işlem göre çocukları otomatik katılım kapsamında bulunmaktadır. İşverenin kapsama alınmasından sonra işe başlayan ve işe başladığı tarihte 45 yaşını doldurmamış olanlar da emeklilik planına dahil edileceklerdir.

- ✚ Otomatik BES uygulaması sadece Türk vatandaşları için geçerli. Türkiye’de çalışan yabancılar bu yasanın kapsamına girmiyor. Ancak, mavi kartlılar yani doğumla Türk vatandaşı olup, çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ile bunlarla birlikte işlem göre çocuklarının da bu yasa kapsamında otomatik olarak bireysel emeklilik planına dâhil edilmeleri gerekiyor.

¹ 25 Ağustos 2016 tarih ve 29812 sayılı sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

² 25 Ağustos 2016 tarih ve 29812 sayılı sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

- Uygulamanın kapsamına sadece çalışanlar, daha doğrusu ücretliler giriyor. Yani Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 4/a maddesi uyarınca hizmet akdiyle bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar ile aynı Kanun'un 4/c maddesi kapsamında çalışanlar. Kısaca özel sektörde çalışan işçiler ile kamu görevlileri diyebiliriz. Bir işverene bağlı olmaksızın çalışan doktor, avukat gibi serbest meslek erbabı ya da esnaf ve tüccarlar bu kapsama girmiyorlar.
- Yasada bir de yaş sınırı var. Buna göre işverenlerin BES otomatik katılım kapsamına alınma tarihi itibarıyla, çalışmakta olan ve 45 yaşını doldurmamış kişilerin otomatik katılıma dahil edilmeleri gerekiyor.
- Ayrıca işverenin kapsama alınmasından sonra işe başlayanlardan, işe başladığı tarih itibarıyla 45 yaşını doldurmamış olanlar da otomatik BES kapsamına giriyorlar.
- Bakanlar Kurulunun emeklilik planına dâhil edilecek işyerleri ile çalışanları belirleme konusunda yetkisi bulunmaktadır. Özel sektörde istihdam edilen çalışanlar, işverenin bir veya birden fazla emeklilik şirketi ile imzalamış olduğu sözleşme kapsamında aşağıdaki sürelerde emeklilik planına kademeli olarak dahil edileceklerdir. Buna göre özel sektördeki işverenler, çalışan sayısına göre kademeli olarak sisteme dahil olacaklar. Otomatik BES'e katılım süreleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Çalışan sayısı	Otomatik BES katılım tarihi
1.000 kişi ve üzeri	1 Ocak 2017
250-999 kişi	1 Nisan 2017
100-249 kişi	1 Temmuz 2017
50-99 kişi	1 Ocak 2018
10-49 kişi	1 Temmuz 2018
5-9 kişi	1 Ocak 2019

- Çalışan katkı payı, çalışanın 5510 sayılı Kanun'un 80. maddesi çerçevesinde belirlenen prime esas kazancının % 3'üne karşılık gelen tutardır. (2017 yılında; asgari ücret alanlardan aylık 53 TL, SGK tavanı ve üzerinde ücret alanlardan ise aylık 399 TL.)

Örnek: 24.03.1980 doğumlu iki çalışandan; asgari ücretli ve SGK tavanı üzerinden ücret alanda çalışanın BES getiri hesaplama tablosu aşağıda yer almaktadır.³

Prime Esas Kazanç:	25.000.-TL	1.777,50.- TL
Aylık Ödemeniz (TL)	399,94.-TL	53,33.-TL
Emeklilik Tarihiniz:	24.3.2036	24.3.2036

³ Kaynak: <http://www.otomatikbes.info/otomatik-bes-hesaplama>

Emeklilikte Toplu Para Seçeneği Tercih Edilirse ödenecek tutar⁴:	155.464,00.-TL	22.220,00.-TL
Sizin tarafınızdan ödenen katkı payları ve getirileri:	122.995,00.-TL	16.400,00.-TL
Sizin adınıza Devlet tarafından ödenen devlet katkısı tutarları ve getirileri:	32.469,00.-TL	5.820,00.-TL
Emeklilikte Ömür Boyu Maaş Seçeneği Tercih Edilirse, Maaşa Dönüştürülecek Tutar:	163.746,00.-TL	23.357,00.-TL
Sizin tarafınızdan ödenen katkı payları ve getirileri:	124.606,00.-TL	16.615,00.-TL
Sizin adınıza Devlet tarafından ödenen devlet katkısı tutarları ve getirileri:	39.140,00.-TL	6.742,00.-TL

- ✚ Otomatik katılım kapsamında bireysel emeklilik planına dâhil olanlardan fon işletim gideri kesintisi dışında bir kesinti yapılamayacaktır.
- ✚ Yukarıdaki şekilde hesaplanan katkı payı tutarının en geç çalışanın ücretinin ödeme gününü takip eden iş günü, işveren tarafından sözleşme imzalanmış olan bireysel emeklilik şirketine aktarılması gerekmektedir.
- ✚ Bu sisteme dâhil olmak için bütün işlemler işveren tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir. İşveren öncelikle kapsama giren çalışanlarını, emeklilik şirketiyle yapacağı sözleşmeye istinaden emeklilik planına dâhil etmesi ve hesaplayacağı katkı paylarını personelin ücretinden keserek, ücretin ödendiği günü takip eden iş günü içerisinde emeklilik şirketine aktarması gereklidir. Katkı payının zamanında aktarılmaması veya geç aktarılması nedeniyle çalışanın birikiminde parasal kayıp oluşması durumunda, bunun telafisi konusunda işverenin sorumluluğu bulunmaktadır. İşverenlerin başlıca yükümlülükleri aşağıda yer almaktadır;
 - **Emeklilik şirketinin seçimi:** 5510 sayılı kanunun 12. maddesi kapsamındaki her işveren, çalışanları adına, bir emeklilik şirketi ile sözleşme yapmakla yükümlüdür. Şirket seçiminde, hizmet kalitesi, kesinti ve diğer hususlar göz önünde bulundurularak tercihte bulunulmalıdır.
 - **Fonların Seçimi:** İşveren, sisteme giriş esnasında çalışandan faizli/faizsiz fon tercihini alır, tercihte bulunmayan çalışanları için söz konusu tercihi yapar.
 - **Katkı payının ödenmesi:** İşveren, katkı payını çalışanın ücretinden kesip emeklilik şirketine aktarmakla yükümlüdür. Maaş ödemelerini Maliye Bakanlığı'nca işletilen Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi kullanarak yapan Kamu Kurumları aynı sistemi kullanarak katkı payı ödemelerini gerçekleştirebilecektir.

⁴ Otomatik BES'te emekli olma şartlarını sağlayan kişilere, yıllık gelir sigortası almaları halinde sağlanan stopaj avantajı ve %5'lik ek devlet katkısı dikkate alınmaktadır. Aylık Katkı Payı Oranı %3 alınmış ve katılımcının ödemeye ara vermediği varsayılmıştır.

- **Devir İmkânı:** İşveren operasyonel gereklilikleri dikkate alarak, şirket seçimi ve katkı payının kesilmesi hariç diğer yükümlülüklerinin icrasını emeklilik şirketine bırakabilir.
- ✚ Ayrıca, bu uygulama kapsamındaki yükümlülöklere uyulmaması durumunda işverene, her bir ihlal için yüz lira idari para cezası uygulanacağı da unutulmamalıdır.
- ✚ Çalışan, emeklilik planına dâhil olduğunun kendisine bildirildiğı tarihi takip eden 2 ay içinde sözleşmeden cayma hakkını kullanabilir. Cayma hâlinde, ödenen katkı payları, varsa hesabında bulunan yatırım gelirleri ile birlikte on iş günü içinde çalışana iade edilecektir.
- ✚ Çalışan adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı payları üzerinden % 25 oranında devlet katkısı sağlanmaktadır. Ayrıca çalışanın cayma hakkını kullanmaması hâlinde, sisteme girişte bir defaya mahsus olmak üzere, (Devlet katkısı hak etme ve ödeme koşuluna tabi olmak kaydıyla) 1.000 TL ilave Devlet katkısı sağlanacaktır.
- ✚ Yönetmelik 1.1.2017 tarihi itibariyle yürürlöğe girmiştir.

Saygılarımızla.

ERK Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik

Hizmetleri Ltd. Şti.

Mehmet ERKAN

Yukarıda yer verilen açıklamalarımız, konuya ilişkin genel bilgiler içermektedir. Ayrıntılı açıklamalar için bu sirkülerde yer alan ilgili mevzuata veya görüş için ERK YMM'ye başvurulmasında yarar bulunmaktadır.